

SAVOIR VIVRE

NA SZLAKACH PIESZYCH /NIZINNYCH/

Turystyka piesza jest taką formą wędrowania, która pozwala na najbardziej bezpośredni kontakt z przyrodą i krajobrazem. Obojętnie — samemu, czy w małych grupach, na trasach długich, czy krótkich, uprawiana „sama dla siebie”, czy jako uzupełnienie wycieczek samochodowych lub wodnych — pozwala najlepiej penetrować krajobraz „w głąb”, docierać w miejsca niedostępne nawet dla roweru.

Na szlakach nizinnych nie ma na ogół tłoku (pomijając podmiejskie tereny świątecznego wypoczynku), na nich więc najlepiej można odpocząć od tłumy i zgiełku miasta. Tym serdeczniej odnoś się do innych, Tobie podobnych wędrowców. Wędrówki nizinne prowadzą — nie omijając miast i miejsc zabytkowych — głównie terenami leśnymi i rolniczymi. Gospodarzami są tu leśnicy i rolnicy, a lasy i pola to miejsca ich ciężkiej pracy. Musimy szanować i ich samych, i ustalone przez nich prawa, i owoce ich pracy. Idąc ścieżkami wśród pól i łąk nie skracać drogi. Grupa niech idzie zawsze gęsiego. Gdy wędrówki nasze odbywamy wiosną lub latem, idąc „tak sobie, dla przyjemności”, ludzie na wsi ciężko pracują. Pamiętajmy o tym i bądźmy dla rolników szczególnie uprzejmi, a gdy tylko nadarzy się sposobność, okażmy im pomoc, na jaką nas stać. Jeśli korzystamy z gościny, dokładnie uzgodnijmy, co i gdzie nam wolno (gdzie ustawić warnik, gdzie wyrzucić śmieci, gdzie wolno palić). Gospodarze muszą mieć pewność, że nie użyczyli gościny lekkomyślnie.

Najchętniej wędrujemy lasami i brzegami jezior. W lesie wolno poruszać się swobodnie (poza terenami stale lub okresowo zamkniętymi dla ruchu turystycznego). Nie wolno nigdy wchodzić w młodniki i uprawy, tylko dopiero tam, gdzie drzewa oczyszczą się z gałęzi do wysokości dwóch metrów od ziemi. Pamiętajmy, że las (poza parkami narodowymi i rezerwatami) jest normalną uprawą i to uprawą wieloletnią. Nawet drobne uszkodzenie młodego drzewka odbija się na jakości drewna użytkowanego za kilkadziesiąt lat. Mimo iż większość naszych lasów to drzewostany sztucznie sadzone, jednowiekowe i niemal jednogatunkowe, to jednak dzięki swej długowieczności odtwarzają one naturalną, niezbędną do właściwego rozwoju biocenozę. Biocenoza ta jest uboga i bardzo łatwa do naruszenia. Dlatego musimy szanować spokój mieszkańców lasu. Dla prawdziwego turysty każda roślina i każde zwierzę zasługuje na ochronę.

Wbrew przysłowiu „nie wrzeszcz, boś nie w lesie” tu właśnie zachowuj ciszę. Wsłuchaj się w dyskretną muzykę lasu, bowiem jest to najwspanialszy relaks. Pamiętaj, że mieszkańcy lasu chcą żyć i wychowywać swoje potomstwo w spokoju. Każdy hałas może wyrządzić im krzywdę.

W parkach narodowych i rezerwach (tak ścisłych, jak i częściowych) można chodzić tylko po udostępnionych ścieżkach i znakowanych szlakach oraz nie wolno zrywać jagód, grzybów i żadnych innych roślin. Zbierając jagody czy inne owoce leśne, zrywać je należy delikatnie, aby nie uszkodzić roślin. Grzyby zbieramy tylko jadalne i zdrowe; w żadnym wypadku nie należy niszczyć grzybów niejadalnych. Nie wolno niszczyć grzybni — grzyby najlepiej delikatnie „wykręcać” lub ścinać nożykiem.

TURYSTYCZNE INFO

Największym niebezpieczeństwem dla lasu jest pożar. Sprawcami są nie tylko turyści; prawie zawsze jednak przyczyną pożaru jest lekkomyślność ludzka. Jadąc pociągiem widzimy często wypalone połacie — to skutki beztraskiego wyrzucania przez okno papierosów, a często także wadliwej obsługi parowozu. Wiele pożarów powstaje z winy traktorzystów, z winy rolników wypalających „chaszczce”, częstą przyczyną są też ogniska oraz porzucone na szlakach niedopałki i butelki działające jak soczewki. Ubiegłoroczne igliwie i liście są suche, las jest znakomitym producentem tlenu, powietrze w lesie zawiera dużo olejków eterycznych. Właśnie większa ilość tlenu i łatwopalne olejki sprzyjają szybkiemu zajęciu się ściółki, od niej zaś zajmują się ogniem żywcze pnie. Dlatego, jeśli już musisz zapalić papierosa, to tylko na drodze o odsłoniętej glebie i nigdy w marszu. Po skończeniu palenia starannie zgaś niedopałek. Ognisko wolno rozpałcić nie bliżej niż sto metrów od granicy lasu lub innego wysuszonego zbiorowiska roślinnego (wrzosowisko, więdzące szuwały itp.), chyba że gospodarz — leśnik wskaże przygotowany w tym celu teren.

Próba kultury turystycznej jest nocleg w schronisku lub na biwaku (o gościnie u rolnika już pisaliśmy). Rozbijać namioty wolno tylko na wyznaczonych polach namiotowych i campingach, chyba że leśnik zezwoli przenocować w wyznaczonym przez niego miejscu (np. w sąsiedztwie gajówki). Na obozowiskach musi panować atmosfera wzajemnej życzliwości i wzajemnych kompromisów. Najgorszym wrogiem dobrej atmosfery jest alkohol — unikajmy go we własnym interesie!

Życzliwość i szacunek w relacjach człowiek - człowiek i człowiek - krajobraz warunkuje właściwy kształt turystyki oraz właściwe wykorzystanie tego, co turystyka oferuje prawdziwym turystom.

Każdy turysta powinien wiedzieć, że nie ma u nas zwierząt atakujących ludzi. Człowiek może jednak niewłaściwym zachowaniem sprowokować atak zwierzęcia. Jedyny w Polsce jadowity gad — żmija zygzakowata — sama nie napada, kąsa tylko nadepnięta lub podrażniona. Patrz pod nogi i uważaj gdzie siadasz! Spłoszony dzik - odnieniec może atakować — odskocz wtedy w bok! Gorsza może być locha prowadząca warchlaki — wiosną i wczesnym latem unikaj włączenia w gęste zarośla i paprocie. Jest ona bardzo czułą matką i często atakuje, nie odbiega jednak daleko od swych dzieci. Nie zbliżaj się do żubrów, są dość nieobliczalne — mijaj je nie tracąc zwierząt z oczu. Nie zbliżaj się do młodych łosi — klempa też potrafi zaatakować, a uderzenia przednich jej racic są groźne! Przede wszystkim nigdy nie okazuj strachu — zachowując spokój (ale mając szybki refleks) zawsze dasz sobie radę.

Wrogiem numer jeden turystyki jest zaśmiecanie szlaków. Nie śmieć, sprzątnij po sobie. Jeśli miałeś siłę nieść żywność, to masz ją również na niesienie opakowań pozostałych po posiłkach.

Jeśli zainteresowała Cię turystyka, wstąp do PTTK. Zdobytaj kolejne stopnie Odznaki Turystyki Pieszej (regulamin w każdym ogniwie PTTK).

Opracowanie tekstu *Witold Tyrakowski*
Opracowanie graficzne *Zygmunt Ziemka*
Redaktor *Tadeusz Sadowski*

